

Informacja finansowa w społeczeństwie informacyjnym

Joanna Błażyńska*

Streszczenie: *Cel* – celem artykułu jest rozważanie znaczenia informacji finansowej w społeczeństwie informacyjnym – formacji społeczno-gospodarczej, w której dominującym zasobem jest informacja. *Metodologia badania* – realizacja celu artykułu wymagała zastosowania metody analizy opisowej, porównawczej i krytycznej. *Wynik* – przeprowadzono analizę pojęcia informacja w nauce oraz cech symptomatycznych dla społeczeństwa informacyjnego. Z przeprowadzonych rozważań wynika, że współczesne podejście standardów rachunkowości do użytecznych informacji finansowych nie współgra z możliwościami przetwarzania informacji w społeczeństwie informacyjnym. *Oryginalność/Wartość* – w procesie wnioskowania określono potencjalne kierunki zmian w podejściu do ujęcia informacji finansowej i zwiększenia jej użyteczności w społeczeństwie informacyjnym.

Słowa kluczowe: informacja, informacja finansowa, społeczeństwo informacyjne

Wprowadzenie

Wraz z globalizacją i postępowaniem technicznym rośnie zapotrzebowanie na informację. Może ona być przekazywana, zapisywana i przetwarzana, lecz w dzisiejszych czasach informacja funkcjonuje również w świecie wirtualnym, przestrzeni internetowej, jest gromadzona w bazach danych. Informacja jest terminem interdyscyplinarnym, wszechobecnym, będącym w powszechnym użyciu i łączonym z różnymi przymiotnikami, np. informacja gospodarcza, prawna, niejawna, turystyczna.

Prowadzenie działalności gospodarczej lub inwestycyjnej wymaga umiejętności poszukiwania, analizowania i wykorzystania wyselekcjonowanych informacji, wspomagających procesy decyzyjne. Szczególną rolę w pozyskiwaniu informacji o jednostkach gospodarczych przypisuje się sprawozdaniom finansowym, które powinny dostarczać użytecznych informacji finansowych. Stąd też głównym celem artykułu jest rozważenie znaczenia informacji finansowej w społeczeństwie informacyjnym. Przedstawiony problem badawczy wymaga dokonania przeglądu różnych podejść do terminu informacja w rachunkowości, określenia czym jest społeczeństwo informacyjne, a następnie krytycznej analizy współczesnego podejścia do informacji finansowej na tle zmian zachodzących w społeczeństwie informacyjnym. W artykule zastosowano metodę analizy opisowej, porównawczej i krytycznej.

---

* dr Joanna Błażyńska, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Wydział Zarządzania, Katedra Rachunkowości, al. Niepodległości 10, 61-875 Poznań, e-mail: joanna.blazynska@ue.poznan.pl.

1. Przegląd podejść do terminu informacja w nauce

Termin informacja jest w powszechnym użyciu. Jednak próby jego zdefiniowania zdarzają się stosunkowo rzadko. Informacja różnie jest postrzegana w cybernetyce, informatyce, komunikacji, na potrzeby biologii, fizyki, astronomii i ekonomii oraz innych obszarów nauki. Studiując literaturę przedmiotu można dojść do wniosku, że wszyscy chcieliby ustalić, czym jest informacja, ale niewielu podejmuje taką próbę. Częściej można spotkać się z dociekaniem dotyczącymi zbierania, przechowywania, opracowywania, udostępniania, zmieniania i usuwania informacji, a zatem jej przetwarzania.

Można wskazać trzy podstawowe podejścia do informacji w nauce (Wiener 1961: 18; Seidler 1983: 21; Stefanowicz 1998: 64):

- przyjmuje się, że jest to termin niedefiniowalny w sensie normatywnym, ma charakter pierwotny, nie budzący wątpliwości znaczeniowych,
- podejmowane są próby dookreślenia informacji poprzez wskazanie jej cech, własności, bądź funkcji,
- termin definiowany jest na potrzeby określonych badań, w określonej sytuacji, dla realizacji określonych celów.

W *Słowniku wyrazów obcych* (1971; 305) informację (*łac. informatio*) określono jako powiadomienie, zakomunikowanie, wiadomość. Informacje można uzyskiwać, dawać, udzielać, zasięgać, służyć nimi, otrzymywać, mogą być one bliższe lub dalsze (*Słownik poprawnej Polszczyzny* 1988: 215). Próby zdefiniowania pojęcia „informacja” nie ułatwia również fakt, że jako jej synonimy wskazywane są wyrazy wiadomość i komunikat (*Słownik wyrazów bliskoznacznych* 1968: 244), bądź jest utożsamiana z danymi i wiedzą (Unold 2011: 20, 23).

Według W. Flakiewicza (2002: 17) pojęcie informacja w systemach gospodarczych, takich jak: przedsiębiorstwa, urzędy i instytucje, jest równoważnikiem: dowolnej wiadomości, decyzji, nakazu, zakazu, polecenia lub sugestii. Z punktu widzenia systemów gospodarczych można wskazać różne uwarunkowania informacji (Flakiewicz 2002):

- lokalizacyjne, z uwzględnieniem funkcji i dziedzin zarządzania, rodzajów strumieni zarządzania oraz poziomów zarządzania,
- psychologiczne, odnoszące się do nadawania znaczenia informacji przez człowieka, jako jednostki,
- socjologiczne, skupiające się na grupowym nadawaniu znaczenia informacji przez ludzi.

W cybernetyce pojęcie informacja związane jest z procesami sterowania, a w naukach o zarządzaniu z wiedzą wpisującą się w strategię organizacji.

J. Oleński (1998: 6–12) określił informację, będącą przedmiotem ekonomiki informacji, jako kategorię ekonomiczną, będącą obok zasobów naturalnych, pracy i kapitału, jednym z czynników wytwórczych, wyodrębnianym w wyniku postępu technicznego. W tym podejściu informacja jest integralną częścią systemów informacyjnych, które mogą być podsystemami lub częścią systemów społeczno-gospodarczych. Ekonomika informacji, w ramach badań nad informacją w gospodarce i w systemach społeczno-gospodarczych, wypracowała własne narzędzia i metody badawcze (aparatus pojęciowy).

W podejściu infologicznym informacja jest nierozzerwalnie związana z odbiorcą informacji. Infologia zajmuje się zagadnieniami związanymi z ustaleniem warunków, w ramach których powstaje informacyjne odwzorowanie obserwowanej przez użytkownika rzeczywistości.

W podejściu datologicznym informacja jest traktowana jako zbiór ustruktulizowanych danych, obiektywne podejście do informacji (Felcenloben 2011: 18).

Teoria informacji (ilościowa, jakościowa, wartościowa) zajmuje się natomiast problematyką informacji i metodami jej przetwarzania, nie definiując pojęcia informacja. Prekursorami tej teorii byli C. Shannon, W. Weaver i N. Wiener. Nie skupiali się oni na istocie informacji, ale na niepewności związanej z przesyłaniem sygnałów. Teoria informacji, zajmując się ilością informacji, nie odpowiada na pytanie, czym jest informacja, stąd podejmowane są obecnie próby dopracowania podstaw metodologicznych tej teorii¹. M. Mazur (1970: 70), odwołując się do jakościowej teorii informacji, określił informację jako transformację „jednego komunikatu asocjacji informacyjnej w drugi komunikat tej asocjacji”, przy czym „asocjacja informacyjna jest to asocjacja komunikatów z poprzecznego zbioru komunikatów”.

Teoria informacji, zainicjowana w szczególności przez C. Shannona, stanowiła fundament współczesnej komunikacji cyfrowej, ale nie zapewniła odpowiedniego formalizmu do badań, zrozumienia i operowania informacjami w obszarach społecznych i naukowych (Konorowski, Szpankowski 2008: 269). Obecnie, uwzględniając powszechność dostępu do systemów informatycznych, ciągle są aktualne pytania dotyczące ograniczeń i kosztów przetwarzania informacji, możliwości ich wykorzystania w ramach coraz większych baz danych, a brak odpowiedzi na te pytania ogranicza możliwości postępu w nauce.

Należy podkreślić, że informacja jest kategorią gnoseologiczną, pozwalającą na objaśnianie zjawisk, procesów i systemów ekonomicznych. Stąd też nasuwają się dwa pytania: jaki jest związek między daną, informacją, komunikatem i wiedzą oraz czy można uchwycić istotę informacji?

Odwołując się do pierwszego z postawionych pytań i omówionych w artykule różnych podejść do terminu informacja, nie można, zdaniem autorki, zgodzić się na gruncie nauki na traktowanie informacji i komunikatu jako pojęć tożsamy. Rozwój teorii i praktyki gospodarczej jest w dużej mierze zależny od możliwości komunikowania się, co wymaga jednoznacznie określonego aparatu pojęciowego, spójnego pod względem treści ekonomicznej. Badania i rozważania własne autorki skłaniają do następujących wniosków: dana, bądź strumień danych, są to niepoddane przetworzeniu fakty, liczby, bądź zdarzenia, które po ich przetworzeniu w określonym kontekście i nadaniu im konkretnych, charakterystycznych cech stają się informacjami. Informacje te są przekazywane przez nadawcę do odbiorcy w postaci komunikatów i mogą mieć wpływ na zwiększenie wiedzy odbiorcy informacji. Wskazana relacja: dane – informacja – komunikat – wiedza, skłania do przyjęcia w dalszych dociekaniach infologicznego podejścia do informacji.

Nawiązując do drugiego z zadanych pytań, należy podkreślić, że gdyby nie było problemu z uchwyceniem istoty informacji, pewnie łatwiej byłoby zdefiniować ten termin. Wydaje się jednak, że właściwym kierunkiem jest odwołanie się do ekonomiki informacji i wskazanie trzech desygnat istoty informacji w ujęciu systemowym (Oleński 1998: 24–25), a zatem uwzględnienia:

- systemu, w którym informacja powstaje,
- systemu, w którym informacja jest wyrażana (język),
- systemu, w którym informacja opisuje (przyjęte zasady, reguły).

---

¹ Badania w tym zakresie są obecnie prowadzone w ramach 5 letniego grantu na *U.S. National Science Foundation* na Purdue University.

Informacja jest niezbędnym elementem każdego systemu, w tym: społecznego, gospodarczego i informacyjnego. Istotne jest zatem ustalenie, w jakim języku informacja została wytworzona oraz odwołanie się do semantyki języka i relacji między wykorzystywanym językiem a rzeczywistością. Takie podejście do informacji, w szczególności w ramach języka biznesu o zasięgu globalnym, zmniejsza prawdopodobieństwo błędnego odczytania informacji i jej interpretacji.

2. Społeczeństwo informacyjne

Opracowanie teorii informacji, zwłaszcza klasycznej teorii informacji, opartej na probabilistycznym pojęciu entropii (miara nieokreśloności komunikatu w kanale informacyjnym), zbiegło się w czasie z innymi, szeroko zakrojonymi badaniami nad wpływem informacji na społeczeństwo i gospodarkę. W szczególności problematykę tę podjęli: F. Machlup (wiedza jako zasób ekonomiczny, *The Production and Distribution of Knowledge in the United States* 1962), H. Marshall (wiek informacji, wpływ mediów na tworzenie globalnej wioski, *Understanding Media: The Extensions of Man* 1964), D. Bell (koncepcja społeczeństwa poprzemysłowego i końca wieku ideologii, *The End of Ideology* 1960, *The Coming of Post – Industrial Society* 1973), P. Druker (zarządzanie oparte na innowacyjności i przedsiębiorczości, społeczeństwo wiedzy, *The Post–Capitalist Society* 1999), A. Toffler (wpływ technologii na nieograniczoną komunikację, *The Third Wave* 1980, *Creating a new civilization. The Politics of the Third Wave* 1995), A. Touraine (przemiany zachodzące w społeczeństwach, które z industrialnych stają się postindustrialne, *La Société post – industrielle* 1968).

Niewątpliwie w ostatnich dziesięcioleciach nastąpiło znaczne przyspieszenie w rozwoju nowych technologii, zwłaszcza w zakresie masowej komunikacji (media, komunikatory i portale internetowe). Można więc postawić tezę, że pojęcie „granica” coraz bardziej sprowadza się do linii na mapach, a coraz trudniej odnieść je do informacji, kapitału i usług, z wyjątkiem przypadków szczególnych, jak postępowanie krajów totalitarnych, na przykład Korei Pn., czy wprowadzenie embarga. Konkludując, takie pojęcia, jak: wiek informacji, globalna wioska, nowa gospodarka, gospodarka informacyjna, społeczeństwo postindustrialne, społeczeństwo wiedzy są związane z powszechnie stosowaną technologią informacyjną oraz świadczeniem dóbr i usług informacyjnych. Z punktu widzenia celu artykułu, za zasadne należy przyjąć wskazanie zakresu pojęciowego terminu społeczeństwo informacyjne.

Społeczeństwo informacyjne „określane jest jako społeczeństwo, w którym przetwarzanie informacji z wykorzystaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych stanowi znaczącą wartość ekonomiczną, społeczną i kulturową” (*Strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce do roku 2013*, 2008). Społeczeństwo informacyjne, to takie, w którym:

- powstają złożone struktury społeczno-gospodarcze, z dominującym zasobem – informacją,
- informacje są istotnym czynnikiem konkurencyjności,
- rozwinięte są środki przetwarzania informacji i komunikowania oraz komunikowania się,
- informacje są dostarczane w sposób zorganizowany przez różnego rodzaju instytucje,

- rozwija się sektor informacyjny, obejmujący w szczególności wytwarzanie, dystrybucje i użytkowanie informacji oraz obsługę infrastruktury informacyjnej,
- powstają coraz doskonalsze technologie umożliwiające przetwarzanie informacji w ujęciu globalnym,
- ma miejsce globalizacja procesów informacyjnych.

Choć czasami można się spotkać z utożsamianiem społeczeństwa informacyjnego ze społeczeństwem opartym na wiedzy. Takie podejście zdaniem autorki nie jest uzasadnione. Dzisiaj można mówić o społeczeństwie informacyjnym, ale jeszcze nie o społeczeństwie wiedzy. Dopiero zastosowanie informacji prowadzi do wiedzy, która wiąże się z procesem uczenia się i umiejętnością wykorzystywania informacji. W konsekwencji, społeczeństwo oparte na wiedzy jest „nadbudową” ogólnie rozumianego społeczeństwa informacyjnego (Ornarowicz 2013: 34–35). Można również mówić o gospodarce opartej na wiedzy. W takim ujęciu, czynnikiem sprawczym rozwoju gospodarczego jest wiedza, tzn.:

- wiedza, wraz z technologią, mają kluczowe znaczenie jako zasób ekonomiczny i czynnik rozwoju,
- wiedza jest istotnym czynnikiem konkurencyjności,
- ma miejsce zarządzanie wiedzą na poziomie organizacji oraz społeczeństwa,
- premiowane są postawy przedsiębiorcze i innowacyjne.

Podsumowując, należy stwierdzić, że gospodarka oparta na wiedzy współtowarzyszy społeczeństwu informacyjnemu, które jest „zalewane” różnego rodzaju informacjami. Wykorzystane przez odbiorcę informacje mogą, ale nie muszą przyczynić się do pogłębienia wiedzy, stąd też rosną oczekiwania odbiorców na użyteczne informacje. Prowadząc rozważania nad informacją warto również zasygnalizować, że możliwe są negatywne skutki przetwarzania informacji, związane na przykład z redundacją (nadmiarem informacji), pseudoinformowaniem (informowanie rozwlekłe, ogólnikowe), czy dezinformacją (zmyślanie, zatajanie).

J. Konorski i W. Szpankowski (2008: 270) wskazali na następujące przeszkody wykorzystania informacji:

- opóźnienie – terminowość zapewnia większą wartość niż dostarczanie pełnej informacji, ale spóźnionej (nieaktualnej),
- dystrybucja – może ograniczyć wymianę informacji,
- struktura – podejście do informacji z różnej perspektywy,
- semantyka – w różnych kontekstach naukowych odejście od treści informacji,
- dynamika – złożone informacje podlegają ciągłemu przetwarzaniu,
- kwantyfikacja – w świecie opartym na pomiarze nie zawsze jest możliwe dokładne opisanie rzeczywistości.

W społeczeństwie informacyjnym jest pożądane zarządzanie informacją, prowadzące do zrównoważonego rozwoju informacji i wiedzy.

3. Informacja finansowa w sprawozdaniach finansowych

W rachunkowości informacja jest poszukiwana w konkretnej sytuacji, na potrzeby podjęcia określonych decyzji. Można zatem mówić o potrzebie informacji i związanymi z tym oczekiwaniami odbiorców informacji. Na ocenę informacji może mieć wpływ ocena źródła informacji, w tym przypadku sprawozdania finansowego, subiektywne cechy przypisywane informacji finansowej i tzw. czynniki sytuacyjne wykorzystania informacji (Berry 1994:

149). Potrzeba informacji obejmuje wszystkie czynniki mające wpływ na ocenę informacji: wiedzę użytkownika, wiedzę na temat dokumentu, czynniki emocjonalne, ograniczenia czasowe, spodziewany kontekst wykorzystania informacji.

Jednostki gospodarcze sporządzają sprawozdania finansowe w celu komunikacji z otoczeniem. W kontekście wcześniejszych rozważań należy zastanowić się, jakich informacji dostarczają sprawozdania finansowe, w jakim celu są prezentowane w sprawozdaniach finansowych oraz czy są one użyteczne dla społeczeństwa informacyjnego. Kwestie te wymagają dociekań w ujęciu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF).

Analiza MSSF jednoznacznie wskazuje, że sprawozdania finansowe zawierają informacje finansowe. Nie zostały one zdefiniowane wprost, ale pośrednio przez określenie w Założeniach koncepcyjnych sprawozdawczości finansowej MSSF celu sprawozdawczości finansowej ogólnego przeznaczenia oraz wskazanie cech jakościowych, jakie powinny mieć informacje finansowe, aby można było je uznać za użyteczne dla odbiorców tych informacji. W założeniach koncepcyjnych MSSF zdefiniowano natomiast pojęcie „informacje dodatkowe”, jako „informacje uzupełniające do danych zaprezentowanych w sprawozdaniu finansowym z sytuacji finansowej, sprawozdaniu z całkowitych dochodów, odrębnym sprawozdaniu dochodów (...), sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym oraz w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych” (*Międzynarodowe Standardy...* 2011: MSR 1 § 7). W sprawozdaniach finansowych mowa jest zatem o informacjach finansowych i informacjach dodatkowych. Nie ma jednak podstaw, żeby stwierdzić, że informacje dodatkowe nie są informacjami finansowymi. Można zatem wnioskować, że sam fakt ujęcia informacji w sprawozdaniu finansowym, czyni z nich informacje finansowe. Zdaniem autorki jest to podejście sensu stricte. W podejściu sensu largo należy spojrzeć na informacje finansowe szerzej, z uwzględnieniem informacji o podmiocie sporządzającym sprawozdanie finansowe, jego otoczeniu i innych czynnikach mających wpływ na podmiot sporządzający sprawozdanie i jego działalność.

Informacje finansowe, zgodnie z celem sprawozdawczości finansowej ogólnego przeznaczenia, mają być użyteczne dla określonej grupy użytkowników, tj. inwestorów, pożyczkodawców i innych wierzycieli, przy podejmowaniu przez nich decyzji o dostarczaniu zasobów dla jednostki (*Międzynarodowe Standardy...* 2011: ZK C2). Zagadnienie użyteczności informacji finansowych jest niezwykle złożone i wymaga głębszej analizy. Stąd dalsze dociekania zostaną ograniczone do użyteczności informacji finansowych w rozumieniu założeń koncepcyjnych MSSF. W tym ujęciu informacje finansowe uważa się za użyteczne, jeżeli zachodzi koniunkcja cech fundamentalnych, tj. przydatności i wiernej prezentacji (przedstawienie kompletne, neutralne, niezawierające błędów). Pożądane jest również wzmocnienie przydatności informacji wzbogacającymi cechami jakościowymi, w tym: porównywalnością, sprawdzalnością, terminowością i zrozumiałością.

Pozostaje zatem pytanie, czy tak określona użyteczność informacji finansowych przystaje do rosnących wymagań społeczeństwa informacyjnego. W poszukiwaniu odpowiedzi pomocne będą wskazane wcześniej przeszkody wykorzystania informacji. Wnioski są następujące:

- zdefiniowanie użyteczności informacji finansowych w założeniach koncepcyjnych MSSF jest konsekwencją konsensusu między koncepcją standardów rachunkowości o zasięgu globalnym, celem sporządzenia sprawozdawczości finansowej ogólnego przeznaczenia oraz wskazanymi w założeniach koncepcyjnych MSSF odbiorcami informacji finansowych,

- terminowość (dostęp na czas) informacji finansowych jest jedynie cechą wzbogacającą użytecznych informacji finansowych,
- informacje finansowe sporządzone w zgodzie z przyjętymi zasadami rachunkowości, dostarczają informacji wiernie i rzetelnie prezentujących sytuację jednostki, należy mieć jednak na uwadze, że to jednostka sporządzająca sprawozdanie finansowe w dużej mierze decyduje o zakresie ujawnień w sprawozdaniu,
- MSSF dopuszczają dowolność stosowania nazw dla składników sprawozdania finansowego, co zdaniem autorki może utrudniać przeprowadzanie analiz porównawczych,
- w sprawozdawczości finansowej zauważalna jest przewaga wyceny aktywów i pasywów w wartości godziwej nad wartością historyczną, większe znaczenie przywiązuje się do raportowania perspektywnego kosztem ujęcia historycznego. Kierownictwo jednostki kieruje się osądem, a księgowi szacują, co może stanowić problem, w przypadku braku aktywnego rynku dla szacowanej pozycji,
- użytkownik sprawozdań finansowych otrzymuje informacje finansowe z opóźnieniem; z przeprowadzonych w 2012 badań na grupie badawczej spółek giełdowych wynika, że między dniem bilansowym a dniem publikacji sprawozdań finansowych mija średnio 85 dni (Sprawozdawczość GPW 2012); sytuacja ta w najbliższym czasie prawdopodobnie nie ulegnie zmianie,
- nie ma jednego standardu prezentacji sprawozdań finansowych, co w zasadzie uniemożliwia raportowanie elektroniczne w ujęciu globalnym; podejmowane są działania zmierzające do zastosowania języka XBRL (*Extensible Business Reporting Language*) do tworzenia raportów biznesowych; w tym celu budowane są również taksonomie dla celów sprawozdawczych.

Informacje finansowe są poszukiwane i przetwarzane, a w ostatnim etapie zostają wykorzystywane w celu zaspokajania potrzeb. Podejście do wykorzystania informacji można podzielić na trzy grupy (Mutsheva 2010: 213):

- instrumentalne wykorzystanie – bezpośrednie wykorzystanie informacji w celu podejmowania decyzji, rozwiązywania problemów,
- zastosowanie koncepcyjne – informacje są wykorzystywane do poszerzenia wiedzy,
- symboliczne użycie – legitymizacja informacji, wykorzystanie informacji dla wsparcia decyzji, które już zostały podjęte.

Czy informacje finansowe są zatem wykorzystywane instrumentalnie, koncepcyjnie czy symbolicznie? Cóż, trudno podjąć decyzje inwestycyjne w lutym na podstawie sprawozdania finansowego, które zostanie opublikowane w marcu lub nawet później. Nie uzasadnia to jednak kwestionowania sensu sporządzania sprawozdań finansowych. Użytkownicy informacji finansowych są niejednorodną grupą, a ich potrzeby informacyjne są zróżnicowane. Wszystkie zatem wskazane podejścia będą miały zastosowanie, ale z uwagi na skok cywilizacyjny, który dokonał się w ostatnich dziesięcioleciach należy postulować nie tylko doskonalenie jakości standardów o zasięgu globalnym, ale również zmianę podejścia do dostępu do informacji finansowych, w szczególności w zakresie aktualności informacji i ich elektronicznej prezentacji.

Należy podkreślić, że w społeczeństwie informacyjnym odbiorcy informacji są przyzwyczajeni do szybkich i prostych technologii, dzięki którym pozyskują informacje (Nikołajew, Leśniewska 2007). Sprawozdania finansowe nadal są istotnym źródłem pozyskiwania informacji o jednostkach gospodarczych, ale użyteczność informacji finansowych wymaga ich korelacji z innymi informacjami niefinansowymi o jednostce gospodarczej. In-

formacje finansowe powinny być nie tylko przydatne i wiernie prezentować, ale dostarczane na czas i w postaci umożliwiającej ich automatyczne zestawienie z innymi istotnymi informacjami o jednostce gospodarczej. Skutecznym rozwiązaniem w tej sytuacji wydaje się raportowanie w formie elektronicznej i skupienie się na zintegrowanej sprawozdawczości, które jest połączeniem informacji finansowych i niefinansowych (kwestie środowiskowe, społeczne, związane z ładem korporacyjnym). Stąd też zdaniem autorki w społeczeństwie informacyjnym niezbędne jest usankcjonowanie w ramach rachunkowości międzynarodowej systemu raportowania, który będzie łączył szeroko rozumianą sprawozdawczość jednostek gospodarczych, zarówno w zakresie informacji finansowych, jak i niefinansowych.

Uwagi końcowe

Przeprowadzone w artykule rozważania skłaniają do wniosku, że rachunkowość, jako system dostarczający informacje wspomagające podejmowanie decyzji gospodarczych, powinna nadać za zmianami charakterystycznymi dla społeczeństwa informacyjnego. W globalnym świecie decyzje są podejmowane w dynamicznie zmieniających się warunkach na podstawie możliwe aktualnych informacji.

W międzynarodowej sprawozdawczości finansowej dąży się do zapewnienia spójności systemu rachunkowości, w którego ramach informacje finansowe są wyrażane i opisywane. W odpowiedzi na potrzeby praktyki gospodarczej w standardach są wprowadzane zmiany, mające na celu objaśnianie i predykcję zdarzeń gospodarczych. Teoria wartości wypiera przy tym teorię transakcyjną, a wycena w wartości godziwej, wycenę w wartości historycznej. Te zmiany należy ocenić pozytywnie. Jednak nietrudno zauważyć, że formuła sprawozdawczości staje się przestarzała, nieadekwatna do współczesnych możliwości technicznych przetwarzania informacji. Z jednej strony, dostrzeżono, że rynki międzynarodowe oczekują zbliżenia wartości aktywów netto do wartości rynkowej, z drugiej jednak strony, nadal obowiązuje anachroniczny system raportowania.

Informacje finansowe wartościowo/opisowo przedstawiają sytuację jednostki i z założenia powinny wpływać na wzrost wiedzy ich odbiorców. W społeczeństwie informacyjnym, które ma dostęp do różnych baz informacyjnych, informacje finansowe ze sprawozdania finansowego nie są jedynym źródłem pozyskiwania informacji o jednostce, a biorąc pod uwagę na przykład czas dotarcia tych informacji do odbiorców, istnieje obawa, że będą one jedynie legitymizować podjęte wcześniej decyzje. Zasadne jest zatem postulowanie zmian w podejściu do prezentacji informacji finansowych, w celu zwiększenia ich użyteczności w społeczeństwie informacyjnym w ramach międzynarodowego systemu raportowania jednostek gospodarczych. W szczególności należy nie tylko skupiać się na jakości sprawozdań finansowych, ale większy nacisk położyć na jakość usług informacyjnych świadczonych przez rachunkowość. Konieczne wydaje się zintensyfikowanie prac nad opracowaniem globalnego standardu raportowania informacji finansowych. Zastosowanie nowych technologii (na przykład XBRL) pozwoliłoby, między innymi, na automatyzację procesów sprawozdawczych, standaryzację raportów (giełdowych, bankowych), ujęcie danych branżowych, dostosowanie sprawozdań do indywidualnych oczekiwań użytkowników, wpłynęłoby też pozytywnie na aktualność informacji finansowych.

Literatura

- Barry C.L. (1994), *User-Defined Relevance Criteria: An Exploratory Study*, „Journal of the American Society for Information Science” vol. 45, no. 3.
- Falckenloben D. (2011), *Geoinformacja*, Wydawnictwo Gall Olgierd Graca, Katowice.
- Flakiewicz W. (2002), *Systemy informacyjne w zarządzaniu (uwarunkowania, technologie, rodzaje)*, Wydawnictwo C.H. BECK, Warszawa.
- Konorski J., Szpankowski W. (2008), *What is Information?*, Information Theory Workshop, IEEE.
- Mazur M. (1970), *Jakościowa teoria informacji*, Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Warszawa.
- Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF)* (2011), International Accounting Standards Board, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, cz. A, Warszawa.
- Mutshewa A. (2010), *The use information by environmental planners: A qualitative study using Grounded Theory methodology*, „Information Processing and Management” vol. 46, no. 2.
- Nikolajew, J., Leśniewska, G. (2007), *Jak usprawnić komunikację w przestrzeni społecznej*, „Master of Business Administration” nr 1 (116).
- Oleński L. (1998), *Ekonomika informacji*, Fundacja Promocji Rozwoju im. Edwarda Lipińskiego, Warszawa.
- Ornarowicz U. (2013), *Gospodarka oparta na wiedzy. Cechy, wyzwania, przyszłość*, w: *Nauka o rachunkowości na progu gospodarki opartej na wiedzy*, red. A. Karmańska, Oficyna Wydawnicza Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa.
- Seidler J. (1983), *Nauka informacji: podstawy, modele źródeł i wstępne przetwarzanie informacji*, tom I, Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Warszawa.
- Słownik poprawnej polszczyzny* (1988), red. W. Doroszewski, PWN, Warszawa.
- Słownik wyrazów bliskoznacznych* (1968), red. S. Skorupko, Wiedza Powszechna, Warszawa.
- Słownik wyrazów obcych* (1971), red. J. Tokarski, PWN, Warszawa.
- Sprawozdawczość GPW* (2012), *Sprawozdawczość finansowa spółek giełdowych na GPW w Warszawie. Raport z przeglądu zastosowania MSSF w 2011 r.*, www.deloitte.com/view/pl_PL/pl/uslugi/audyt/badanie_sprawozdafi_nansowych/b66835e6d097e310VgnVCM1000003256f70aRCRD.htm (12.05.2013).
- Stefanowicz B. (1998), *Informacja, jej własności i funkcje*, w: *Wybrane zagadnienia współczesnej informatyki – z prac Wydziału Informatyki Stosowanej*, „Zeszyty Naukowe”, t. 9, Wydawnictwo Adam Marszałek, Płock.
- Strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce do roku 2013* (2008), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji; www.umwd.dolnyslask.pl/fileadmin/user_upload/spoleczenstwo_informacyjne/dokumenty/Strategia_Rozwoju_Spoleczenstwa_Informacyjnego_w_Polsce.pdf (3.03.2014).
- Unold J. (2011), *Teoretyczno-metodologiczne podstawy przetwarzania informacji w cyberprzestrzeni*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław.
- Wiener N. (1961), *Cybernetyka a społeczeństwo*, PWN, Warszawa.

FINANCIAL INFORMATION IN AN INFORMATION SOCIETY

Abstract: *Purpose* – the purpose of this article is the consideration of the meaning of financial information in an information society, social-economics, in which information is the dominant resource. *Design/Methodology/approach* – the completion of this article required the application of the descriptive, comparative and analysis methods. *Findings* – an analysis of the term information in education was conducted as well as the symptomatic traits for the information society. From the conducted analysis it follows that the modern approach of accounting standards to useful financial information does not coincide with the possibilities of processing information in an information society. *Originality/value* – potential paths of change in the approach to the presentation of financial information and increasing its usefulness in an information society were indicated in the conclusion process.

Keywords: information, financial information, information society

Cytowanie

- Błazyńska J. (2014), *Informacja finansowa w społeczeństwie informacyjnym*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 827, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 69, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 157–165; www.wneiz.pl/frfu.